

ACCIDENTELE MUNCEI ȘI ASIGURAREA LUCRATORILOR

DE

ȘTEFAN MATEESCU

INGINER

(Urmare de la pag. 153).

Legislațiunea modernă a accidentelor de lucru. În acest capitol voi expune în rezumat sistemele de asigurare adoptate de diferiții legiuitori; pentru această expunere am împărțit țările în 4 grupuri după gradul de obligativitate a asigurării în vigoare.

Grupul 1-ii cuprinde țările cari au admis principiul riscului industrial și au organizat o asigurare obligatorie. Din acest grup fac parte următoarele țări.

1). *Germania.* Caracteristica legilor germane în materie de accidente este asigurarea obligatorie. Regimul actual este cel stabilit de legea din 1884 și legile mai noi cari o completează.

Până în 1871 numai autorul accidentului cauzat prin neglijență dovedită sau cu intențiune putea fi luat la răspundere. Nedreptatea acestei stări de lucruri a avut de urmare întocmirea legii din 1871 în care apare pentru prima oară tendința de a pune în sarcina patronului riscurile inevitabile ale industriei. Legea aceasta separă companiile de drum de fier de celelalte industrii obligînd pe cele dintii la despăgubirea tuturor accidentelor, iar pe celelalte numai la despăgubiri pentru accidente provenite din neîndeplinirea măsurilor de siguranță prescrise de regulamente. Pe de o parte procedura complicată care provenea din obligațiunea de a dovedi neobservarea regulamentelor și care avea ca urmare înăsprirea relațiunilor dintre patron și lucrător, pe de altă parte dorința de a ușura sarcinile prea grele pe care legea din 1871 le impunea industriei, convinseseră pe legiuitor de necesitatea adoptării asigurării

obligatorii și separării asigurării contra boalei de aceia contra accidentelor și conduseră cu încetul la stabilirea regimului sub care se află azi industria germană, regim instituit prin legea din 1884.

a). Legea din 6 Iulie 1884 admite riscul industrial în accepțiunea cea mai largă a cuvântului, exceptând numai pe victimele cari au provocat accidentul intenționat și cu premeditare. Cuantumul despăgubirei e fixat prin lege; patronul de industrie e obligat să fie asigurat la o corporație. Acestea sunt niște asociații ale patronilor unei serii de industrii: în aceeași corporație industriile sunt clasate pe categorii de riscuri. Corporațiile sunt administrate de direcțiuni în cari lucrătorii nu au nici un amestec.

Legea prevede obligațiunea constituțiunei industriilor în corporațiuni și prescrie ca în caz de neconstituire oficiul Imperial de asigurări va proceda la formarea și organizarea lor.

Rolul corporațiunilor începe după a 13-a săptămână de la data accidentului, afară de caz de moarte a victimei; primele 13 săptămâni de boală sau incapacitate de lucru sunt în sarcina caselor de asigurare contra boalei.

Mecanismul procedurii este foarte simplu: Corporațiunea hotărăște cuantumul indemnității; aceasta e plătită de poșta Imperiului, care la finele anului primește de la corporațiuni sumele avansate. Decisiunile Direcțiunei Corporației sunt susceptibile de apel, cari se judecă de un tribunal arbitral în care lucrătorii își au și ei reprezentanții lor aleși prin votare prin delegațiuni.

Autoritatea superioară în materie o are Oficiul Imperial de asigurări, care e o comisiune compusă din membrii permanenți numiți pe viață de împărat, și din membrii timporari aleși unii de Consiliul federal din sânul său și alții de direcțiile corporațiilor și de delegații lucrătorilor.

O caracteristică a legislațiunei germane în organizarea corporațiilor este sistemul financiar al asigurării, sistem numit al repartițiunei (Umlagenverfahren). După acest sistem se cere în fiecare an asiguraților acoperirea cheltuelilor făcute în cursul anului; se cere ast-fel o sumă foarte mică în primii anii când numărul pensionarilor e încă mic, dar care crește în fiecare an pînă la un moment când, stabilindu-se regimul normal, contribuțiunea anuală devine constantă.

În sistemul financiar numit al primelor fixe, (Deckungsverfahren), sistem adoptat de societățile particulare de asigurare și,

după cum vom vedea mai departe, de legiuitorul Austriac, se calculează (pe baza legii de frecvență a accidentelor și socotind un procent anumit pentru producțiunea sumelor capitalizate) o sumă fixă care plătită anual de totalitatea membrilor, asigură serviciul rentelor în viitor.

b). Pentru complectarea legii din 1884 s'au întocmit următoarele legi cari regulează pozițiunea lucrătorilor în cazuri speciale :

- 1°. Legea din 21 Maiu 1885.
- 2°. » » 15 Martie 1886.
- 3°. » » 5 Maiu 1886.
- 4°. » » 11 Iulie 1887.
- 5°. » » 13 Iulie 1887.
- 6°. » » 10 Iunie 1900.

care coordonează toate legile anterioare.

Modificările esențiale introduse se reduc în rezumat la următoarele :

Pentru lucrătorii întrebuințați în atelierele Statului (L. din Martie 1886) se impune sarcina asigurării administrațiilor de resort.

Pentru lucrătorii întrebuințați în exploatari agricole și forestiere (L. din Mai 1886) se adoptă principiul corporațiunii organizate pe diviziuni regionale.

Legea din Iulie 1887 privitoare la lucrătorii întrebuințați în lucrări de construcțiune, adoptă sistemul financiar al capitalizării (art. 10); serviciul caselor de asigurare este încredințat corporațiilor de antreprenori eliminându-se pentru acest caz sistemul unei instituțiuni speciale de asigurare. (art. 16 și următ.).

În fine, o caracteristică a legilor germane este că ele cuprind și un capitol privitor la prevenirea accidentelor. •

Legislațiunea germană adoptă principiul riscului industrial în înțelesul cel mai larg; ea desființează cu totul contribuțiunea lucrătorului la alimentarea fondului de asigurare și face asigurarea absolut obligatorie pentru toată industria.

Statistica îngrijită făcută asupra mersului asigurării în această țară permite a se constata pe de o parte ce uriașă îmbunătățire aduce claselor lucrătoare asigurarea contra accidentelor, pe de altă parte cât de mult se impune crearea acestei asigurări în țările unde nu există încă.

În 1886 numărul total al persoanelor asigurate fie, de administrație fie de diferitele corporațiuni, este de 3.919 683; această

cifra crește în 1893, la 18.105.121. Suma totală a indemnitațiilor anuale crește în acelaș interval de timp de la 2.668 113,52 mărci la 37.617.573,00 mărci în 1893.

În acest an numărul accidentelor cari au dat naștere la indemnizări în stabilimentele asigurate de corporațiuni și administrațiuni se ridică la 62.729¹⁾.

Tabloul următor dă repartitia pentru 1000 asigurați contra accidentelor într'un an după urmările lor :

A n u l 1 8 9 2		Corporații industriale	Corporații agricole
1	No. total al accid. semnalate . . .	32.47	4.07
2	„„„„„„„„ indemnizate . . .	5.63	1.89
3	Incapacitate de lucru de la 13 săptămâni la 6 luni	1.13	0.73
4	Incapacitate parțială permanentă.	3.55	0.89
5	„„„„„„„„ totală	0.29	0.06
6	Accidente mortale	0.64	0.16

În tabloul de pe pagina următoare se dă procentul răniților și morților după natura industriei (tot pentru 1000 asigurați în curs de un an)²⁾.

E interesant de observat în acest tablou numărul foarte mare al accidentelor în industria transporturilor, dând aproape acelaș coeficient ca industria cea mai periculoasă, industria minelor ; de asemenea coeficientul relativ mic al șantierelor de construcțiune și riscul considerabil aferent fabricațiunii berei și morăritului.

2). *Austria*. În Austria regimul asigurării contra accidentelor de lucru e definit prin legea din 28 Decembrie 1887 complectată prin legea din 18 Mai 1899.

Iată care sunt principiile generale ale sistemului austriac : se acordă pensiuni pentru incapacitate de lucru începînd cu a 5-a săp-

1) În 1906 numărul asiguraților s'a urcat la 20.727.243 din cari 12 milioane de lucrători agricoli, 7 milioane de lucrători industriali și comerciali și aproape două milioane de lucrători de construcțiune și marinari (*Fuster-Bull. Comité assur.* 1908).

2) Datele statistice privitoare la Germania, sunt luate din lucrarea D-lui *Maurice Bellom. Les lois d'assurance ouvrière à l'étranger.*

tămină de la accident, se acordă indemnitate funerară (pînă la 25 florini); se plătesc pensii familiei în caz de moarte, cari curg din ziua decesului victimei. Indemnitatea funerară se plătește în

	CORPORAȚIUNI	No. morților	No. răniților	No. total al vic- timilor
1	Mine	2.45	8.30	10.75
2	Cariere	0.95	4.16	5.11
3	Mecanică de precizie	0.12	1.93	2.05
4	Fier și oțel	0.74	5.06	5.80
5	Metale	0.12	1.85	1.97
6	Instrumente de muzică	0.11	2.14	2.25
7	Sticlărie	0.18	1.52	1.70
8	Olărie	0.06	1.33	1.39
9	Cărămidărie	0.37	2.03	2.40
10	Industria chimice	0.90	5.73	6.63
11	Gaz și apă	0.85	3.86	4.71
12	Țesătorie	0.33	2.02	2.35
13	Mătăsuri	0.06	0.84	0.90
14	Hârtie	0.69	6.03	6.72
15	Lucrul hârtiei	0.16	1.49	1.65
16	Pielărie	0.42	2.89	3.31
17	Lemnărie	0.50	4.93	5.43
18	Morărit	0.98	6.23	7.21
19	Alimentare	0.29	3.16	3.44
20	Zahăr	0.40	2.65	3.05
21	Distilărie	0.77	3.25	4.02
22	Berărie	1.48	9.08	10.56
23	Tutunuri	0.06	0.51	0.57
24	Hăinărie	0.03	0.79	0.82
25	Curățitul coșurilor	1.06	3.01	4.07
26	Lucrări de construcții (Binale)	0.97	4.76	5.73
27	Imprimerii	0.09	1.02	1.11
28	Căi ferate particulare	1.02	3.77	4.79
29	Căi ferate rutiere	0.68	3.23	3.91
30	Expedițiuni și magazinaj	1.29	6.33	7.62
31	Transporturi pe șosele	2.40	8.08	10.48
32	Navigație internă	1.76	4.17	5.93
	Total	0.77	4.14	4.91

săptămîna ce urmează fixarea ei; pensiunile se plătesc la începutul fie-cărei luni.

Asigurarea este obligatorie pentru cele mai multe din industrii este facultativă pentru cîte-va (L. din 1894 art. 6); asigurarea se

face la stabilimente speciale bazate pe mutualitate și constituite pe provincii.

O caracteristică a legislației austriace este contribuțiunea lucrătorului la casa de asigurare cu o zecime din contribuțiunea aferentă șefului de industrie, dar aceasta numai în cazul când salarul zilnic în numerar întrece un florin.

Ca o urmare logică a contribuțiunii lucrătorului la formarea fondului casei de asigurare, comitetul director al fie-cărui stabiliment e constituit cu părți egale din reprezentanți ai industriașilor și ai asiguraților și din delegați ai ministerului de Interne.

Sistemul financiar este cel al capitalizării. Statul administrează un fond de rezervă comun tutulor stabilimentelor de asigurare și alimentat de ele (art. 15).

Ca și în sistemul german funcționează tribunale arbitrale și un comitet consultativ atașat la Ministerul de Interne. Primul judecă în ultima instanță toate diferendele (art. 38) al doilea servă ca un consiliu pentru elaborarea regulamentelor de aplicare a legii (art. 49).

Industriașul e obligat a indemniza (art. 45) pe stabilimentul de asigurare de toate sumele ce acesta plătește pentru accidente pe cari le-a provocat cu intențiune sau prin greșală gravă (cu prescripțiune de 3 ani de la data accidentului).

3). *Belgia*. Legea din 24 Decembrie 1903 se apropie mult de sistemul german. Admite riscul profesional cu indemnitate forfetară precum și asigurarea obligatorie cu facultatea de a o evita prin o cauțiune determinată. Asigurarea se poate face, fie la casa oficială de asigurare fie la o casă particulară ca în sistemul francez.

Legislația Germană și Austriacă în materie de risc industrial și asigurare obligatorie a dat naștere în toată Europa la un curent de legiferare bazat pe aceste principii. Ast fel s'au întocmit următoarele legi :

In Norvegia legea din 23 Iulie 1894.

In Italia » » 17 Martie 1898.

In Olanda » » 2 Ianuarie 1901.

In Luxemburg legea din 5 Aprilie 1902.

In Ungaria legea din 6 Aprilie 1907.

Toate aceste legi se bazează pe principiul riscului iudustrial și indemnitației forfetare. Ca întindere, în Italia și Luxemburg sunt

supuse legii numai instalațiunile ocupînd cel puțin 5 lucrători, în Norvegia și Olanda : bsolut toți lucrătorii din industrie și marinarii, iar legea ungară, cea mai largă, cuprinde și anume categorii de impiegați, coprinde în acelaș timp pe tot personalul întrebuintat în industrie și comerț și organizează o asigurare facultativă pentru lucrătorii singuri, pentru servitori și lucrătorii agricoli.

Grupul al 2-lea. Țări cari au admis riscul profesional dar au înlocuit asigurarea obligatorie prin un sistem de garanții echivalente.

1). *Franța.* Legea din 9 Aprilie 1898 sub al cărei regim se află industria azi în Franța, admite principiul riscului industrial cu indemnitate forfetară pentru ori-ce accident ce a provocat o întreprupere de lucru mai mare de 4 zile (art. 1). Nu se face vre-o deosebire între indemnizările de boală și cele pentru incapacitate de lucru ; patronul e obligat să suporte toate cheltuelile medicale, farmaceutice, financiare precum și indemnizările pentru incapacitate de lucru sau moarte (art. 4). Victima accidentului sau patronul în numele ei, păstrează libertatea de a acționa după dreptul comun pe a treia persoană autoare a accidentului ; asupra despăgubirei acordate pe această cale, patronul păstrează privilegiul desdaunării pentru indemnizarea servită de el victimei.

Competența judiciară în materie se dă tribunalelor ordinare și anume : judecătoriale de pace judecă în ultimă instanță diferențele relative la cheltuelile de boală și îngropăciune și la indemnizările timporare. Tribunalele hotărăsc în materie de indemnizare pentru incapacitate permanentă și moarte ; hotăririle lui sunt date cu drept de apel ; termenul apelului e redus la 15 zile (care curg de la data hotărîrii cînd aceasta e dată contradictoriu și de la împlinirea termenului de opoziție, cînd hotărîrea a fost dată în lipsă). Curtea judecă în termen de o lună de la actul de apel. Recursul în Casație se face în termenele dreptului comun. Pentru caz de schimbări survenite în întinderea incapacității de lucru, sentința se poate revizui, însă numai în cursul celor trei ani ce urmează data hotărîrii definitive. Victima sau moștenitorii beneficiază de azistența judiciară. Dreptul acționării patronului de către lucrătorul victimă, pentru indemnizarea prevăzută de lege, se prescrie la un an de la data accidentului.

Titlul al 4-lea al legii stabilește garanția indemnizării. Legea lasă patronului libertatea de a se asigura sau nu la o casă de a-

sigurare pentru servirea despăgubirilor. Ea dă însă victimei siguranța indemnizării prin următoarele dispozițiuni :

a) prin art. 23 al legii creanța pentru cheltuelile de boală sau îngropăciune precum și dreptul la indemnizarea provizorie se înscriu în lista privilegiilor generale ale averii mobile (Civ. Fr. 2101).

b) Creanțele pentru rentele servite în caz de moarte sau de incapacitate permanentă (art. 24 și următ.) se garantează de casa națională de retragere pentru bătrânețe creîndu-se un fond special alimentat din un supliment asupra patentelor industriașilor cari sunt vizați de legea accidentelor și din o taxă asupra minelor.

În sfârșit art. 27 permite și regulează funcționarea societăților de asigurare, fie mutuale fie cu prime, naționale sau streine, obligîndu-le a-și constitui rezerve sau cauțiuni și punîndu-le administrația sub controlul statului.

Legea din 1898 era incompletă și s'a lovit de la primul moment de mari dificultăți; cea mai importantă era aceea de a lăsa pe patroni la dispoziția caselor de asigurare fără a le lăsa o porțiță de scăpare la o casă de asigurare de Stat¹⁾; de acolo a rezultat legea de modificare din 1899 în 24 Mai, care a dat o nouă organizare Casei naționale de asigurări (înființată în 11 Iulie 1865) în scop de a servi patronilor de industrie pentru asigurarea contra accidentelor; principiul cel mai însemnat al acestei legi este stabilirea unor tarife de riscuri întocmite pe baze științifice. Prin o altă lege din 30 Iunie 1899 s'a supus principiului riscului industrial și industria agricolă, punîndu-se accidente ocazionate de întrebuințarea mașinilor agricole cu motori neanimați, în sarcina exploataților motorilor. Legile din 22 Martie 1902 și 21 Martie 1905 au introdus oare-cari modificări de procedură; în fine legea din 12 Aprilie 1908 întinde beneficiul legii și la toate întreprinderile comerciale.

2). *Suedia*. Legea din 24 Aprilie 1901 e inspirată direct de legile franceze. Asigurarea la stabilimentul de asigurare al statului e facultativă, dar pentru cazul de faliment, de lichidare sau cedare de întreprindere se prevede o garanție de asigurare, care în aceste cazuri e transformată în capital.

Grupul al 3-lea. Țări cari au consacrat prin lege principiul

1) *Paul Pic Les lois ouvrières 1909* — pag. 825.

riscului industrial fără a stabili însă nici o altă garanție pentru lucrător de cît privilegiul care rezultă din admiterea acestui principiu.

Aceste țări sunt : 1).

1) *Anglia*. Legea din 6 August 1897 complectată cu legile din 1900 și 1906.

2) *Danemarca*. Legea din 15 Ianuarie 1898 amendată la 15 Mai 1903.

3) *Spania*. Legea din 30 Ianuarie 1900.

4) *Rusia*. Legea din 2 Iunie 1903.

În special în Anglia aplicarea legii sub forma ei actuală nu a dat rezultate satisfăcătoare, cea ce a dat naștere încercării făcute prin legea zisă de consolidare votată în 1906 ; în ultimul timp s'a prezentat parlamentului proiectul de lege *Lloyd George* care cuprinde un întreg sistem de organizare a asigurării contra boalei, invalidității și lipsei de lucru.

Grupul al 4-lea coprinde țările în cari responsabilitatea patronului este încă subordonată demonstrării greșelii lui ; din țările din Occidentul Europei numai Elveția a rămas pînă azi la acest principiu. Încercările făcute în 1899 și 1906 de a se înființa prin lege case de asigurare obligatoare nu au reușit căci s'au lovit de o rezistență formidabilă bazată pe motivul atingerii ce s'ar fi adus independenței administrațiilor cantonale. 2).

Obligativitatea asigurării : Sisteme de asigurare. În rîndurile ce urmează voi examina sistemele de asigurare cu diferitele grade de obligativitate, arătînd care din ele mi se pare mai eficace.

Obligațiunea asigurării are mai multe grade începînd cu obligațiunea absolută adoptată de legiuitorul german pînă la asigurarea liberă sub regimul căreia se află industria franceză.

1° *Sistemul German* cuprinde asigurarea obligatorie cu case de

1) *Buletin officiel du travail*.

2) Consiliul federal votase în 5 Octombrie 1899 o lege de asigurare obligatoare contra boalei și accidentelor, bazată pe aceleași principii ca și legea germană și prevăzînd înființarea la Lucerna a unui stabiliment federal de asigurare și a unui tribunal de asigurare. Această lege a fost respinsă prin un referendum popular la 2) Mai 1900 pe motivul că consacra un triumf prea mare al centralismului asupra federalismului și particularismului cantonal (*Paul Pic. Les lois d'assurance ouvrière* pag. 829).

asigurare organizate pe clase de industrii; taxele de asigurare sunt servite în mod exclusiv de patroni. 1) Corporațiile fiind constituite pe serii de industrii, taxele de asigurare sunt proporționale unor coeficienți stabiliți pe baza riscului propriu fie-cărei industrii. Sistemul financiar al asigurării este cel al repartițiunei. 2)

2° În sistemul *Austriac* casele de asigurare sunt organizate pe provincii; sarcinile financiare ale asigurării sunt suportate de patroni și uvrieri. Obligațiunea asigurării este tot așa de întinsă ca și în Germania. Sistemul financiar este cel al asigurării cu prime.

Principiul riscului industrial odată admis, sistemul de asigurare adoptat de legiuitorul *Austriac* nu este drept; a obliga prin lege

1) Alimentarea de către patroni a fondurilor pentru asigurarea lucrătorilor este urmarea naturală a recunoașterii principiului riscului industrial în înțelesul cel mai larg.

2) Exemplul următor va lămurii pe deplin diferența între cele două sisteme financiare de asigurare:

„Fie un lucrător în vîrstă de 35 ani avînd drept la o pensiuie de 100 lei: în primul sistem, sau sistemul repartițiunei, stabilimentul de asigurare va înscrie la finele primului an suma de 100 lei la cheltueli și o va retribui între asigurați ca contribuțiune. Anul următor va aduce alți răniți și prin urmare noi pensionari, de asemenea anii ce-i vor urma, și admițînd că numărul noilor pensionari ar fi acelaș în fie-care an, cheltuelile vor crește proporțional cu numărul anilor. În primii ani numărul pensionarilor decedați va fi mult mai mic de cît al noilor pensionari; scăderea corespunzătoare a cheltuelilor va fi deci foarte mică; numai după un număr anumit de ani se va stabili echilibrul între cheltuelile adăogate și cele scăzute și atunci contribuțiunea de asigurare va ajunge să fie o constantă.

„În sistemul al 2-lea zis al primelor, stabilimentul de asigurare pune în rezervă de la începutul servirei unei pensiuini capitalul necesar pentru a asigura plata ei în viitor, capital calculat după o tablă de mortalitate determinată și adoptînd un procent bine definit pentru producțiunea acestui capital. În exemplul luat, cu un procent de 3.5% și utilizînd tabla de mortalitate germană, capitalul de rezervat este de 1715 lei 23 bani. Așa dar stabilimentul de asigurare suportă sarcina la începutul servirei pensiuinei și cheltuelile unui an sunt totdeauna acoperite de veniturile corespunzătoare; un exercițiu nu are să achite cheltuelile făcute în exercițiul precedent. Diferența rezultatelor obținute cu cele două sisteme reiese din următorul tablou în care s'au luat ca bază datele adoptate în Austria, considerîndu-se 870.000 asigurați cu un salar mediu anual de 300 florini“. (*Maurice Bellom. Les lois d'assurance ouvrière à l'étranger*).

pe lucrător să suporte — fie chiar în parte — cheltuiala asigurării, când ipoteza vinei lui este înlăturată, este a descărca industria

Pentru anul	Valoarea sarcinei de asigurare în florini			
	pe lucrător		pentru totalitatea exploatărilor considerate	
	d u p ă s i s t e m u l			
	primelor	repartiției	primelor	repartiției
1	3.39	0.15	2.949.300	130.500
10	—	2.26	—	1.966.200
17	—	3.39	—	2.949.300
20	—	3.75	—	3.262.500
30	—	4.57	—	3.975.900
40	—	5.03	—	4.376.100
50	—	5.31	—	4.619.700
60	—	5.49	—	4.776.300
70	—	5.61	—	4.880.700
80	—	5.69	—	4.950.300
91	—	5.75	—	5.002.500

de o sarcină pe care în mod natural ar trebui să o suporte, este a crea un impozit care fiind suportat de unul, profită altuia.

Sarcina fiind pentru lucrător, iar avantajul pentru patron, contribuțiunea lucrătorului la alimentarea fondului de asigurare constituie un impozit nedrept, căci ori-cine plătește un impozit are dreptul la un serviciu — aceasta fiind chiar definițiunea impozitului —; ori renta servită lucrătorului infirm este despăgubirea unei daune și nicidecum un serviciu adus lui.

3° Al treilea sistem, *sistemul francez* este cel mai larg; legea franceză, admițând riscul industrial, lasă în acelaș timp pe patron să-și aleagă modul de a se achita de îndatorirea ce-i face legea de a despăgubi pe victimele accidentelor. Pentru ca însă să asigure în mod absolut aplicarea legii, legiuitorul francez prevede prin o serie de dispozițiuni garantarea absolută a achitărei despăgubirilor, constituind chiar un fond de rezervă pentru cazul când cu toate precauțiunile luate, lucrătorul infirm ar risca totuși a rămîne nedespăgubit.

Autorii legii franceze și-au dat bine seamă că obligînd pe

patron să achite daunele cauzate prin accidente, obligațiunea asigurării nu mai era necesară; el a prevăzut că proprietarii instalațiilor industriale vor pricepe că asigurarea contra accidentelor trebuie să formeze un capitol neînălăturabil în constituirea bugetului lor și că sarcina unei prime minime de asigurare li ferește de eventualitatea dezastroasă a unei serii de accidente.

Voiu cita ca o soluțiune originală sistemul ce fusese adoptat în Italia prin legea din anul 1883 și care a funcționat pînă la punerea în aplicare a legii actuale (1898); în virtutea acestei legi se instituia o casă de asigurare cu capital particular avînd de scop de a despăgubi în anumite condițiuni pe victimele accidentelor, cari ar poseda polițe de asigurare la acea casă. După cum se vede legiuitorul italian, înainte chiar de a adopta principiul riscului industrial, a căutat să înlesnească atît realizarea dorinței sindicatelor de lucrători, de a prevedea cazurile de nenorocire, cît și tendințele filantropice ale patronilor de industrii. Am citat cazul acesta ca o dovadă că chiar acolo unde riscul industrial nu e încă admis ca principiu de drept, legiuitorul găsește totuși necesară intervenția statului pentru îndreptarea situației clasei lucrătoare.

Experiența făcută cu legea franceză pentru accidente, a dovedit că din punctul de vedere al aplicării stricte a principiului riscului industrial, libertatea asigurării poate da rezultate excelente și că în această privință obligațiunea asigurării nu este necesară. Totuși considerînd repartizarea sarcinilor asigurării asupra industriei și anume interesul ce are statul ca această repartizare să se facă în așa mod ca unele industrii să nu fie mai îngreunate ca altele prin aplicarea unei legi care le privește pe toate, credem că asigurarea obligatorie, astfel cum funcționează în Germania și Austria are și ea avantaje.

Să considerăm în adevăr cazul unui industriaș din Franța, aflîndu-se la începutul unei întreprinderi industriale; este drept să presupunem că, atît prin faptul neexperienței patronului, cît și prin defectuositatea utilajului, (în care multe din precauțiunile contra accidentelor se iau numai după oarecare timp, ca un rezultat al experienței dobîndite prin funcționarea îndelungată a fabricii), numărul accidentelor va fi cu mult mai ridicat decît în altă instalațiune mai veche. Se întîmplă deci că, în fabricile vechi, cari își au constituite fonduri de rezervă dacă nu și case proprii de ajutor, numărul accidentelor este foarte redus și din contră în întreprinde-

rile tinere sarcina despăgubirilor pentru accidente este considerabilă. Repartizarea aceasta inegală, care lovește tocmai fabricile a căror prosperitate este mai îndoiioasă, constituie o adevărată piedică la dezvoltarea industriei; ea este redusă la minimum acolo unde industria întreagă prin sistemul asigurării obligatorii contribuie în mod egal la sarcina ce-i impune obligațiunea despăgubirei accidentelor.

Pe de altă parte suntem datori încă să atragem atențiunea asupra unui inconvenient real al asigurării obligatorii așa cum este practicat în Germania și Austria: obligațiunea asigurării tuturilor lucrătorilor întrebuițați în industrie are ca rezultat imediat imobilizarea unor enorme capitaluri¹⁾; avantajile pe cari le aduce industriei sistemul asigurării obligatorii sunt ast-fel simțitor reduse prin faptul eșirei din circulație a acestor capitaluri de cari industria e lipsită; acest inconvenient are efecte cu atât mai dăunătoare cu cât o țară e mai săracă în capitaluri. Teza aceasta a fost cu energie susținută de D-l *Leon Say* la al 4-a congres de căi ferate în discuțiunea asupra organizării caselor de ajutor; iată ceea-ce spunea D-sa: « il y a dans toutes ces combinaisons un point qui est absolument menaçant et que l'on ne parviendra pas, je crois, à déterminer; c'est que, si l'on impose à l'industrie l'obligation d'avoir un très gros capital représentant les engagements à venir, on la mettra dans une situation telle que d'abord toute la petite industrie périra, car elle ne sera pas en état de constituer ce capital, et qu'ensuite on arrivera à cette conception singulière d'une partie de l'humanité vivant sur un capital, alors qu'on vit bien plus sur ce qu'on gagne annuellement que sur les accumulations du passé.»

Cestiunea este a se determina pînă la ce punct dezavantajele sistemului contrabalansează serviciile ce el aduce industriei și dacă nu le covârșește. De la rezolvirea acestei probleme ar depinde adoptarea unuia sau celui l'alt sistem. Cestiunea este cu atât mai grea cu cât asigurarea lucrătorilor contra accidentelor a fost legisferată mai de demult numai în țările în cari industria era deja în plină dezvoltare. E curios totuși de observat că în genere tocmai

1) În Germania s'a dat o întrebuițare acestor capitaluri, tot în sensul asistenței claselor lucrătoare, prin construcțiuni de locuințe eltine, înființarea de cantine, magazine de consum, școale de adulți, orfelinate etc.

În aceste țări s'a manifestat de câțiva ani un fel de stagnare în dezvoltarea industriei. Nu posedăm date statistice complete care să poată indica cu ce parte a contribuit la această criză imobilizarea capitalurilor în casele de asigurare ; totuși fenomenul e interesant și ne face a crede că o obligațiune mai puțin întinsă a asigurărilor ar fi mai prudentă.

(Va urma)

